

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱/۲۸
تاریخ پذیرش نهایی: ۸۹/۶/۳

مریم بختیاریان^۱

ارزیابی نظریه دیوید هیوم درخصوص زیبایی و ذوق

چکیده

«دیوید هیوم» ضمن مطرح ساختن بحث تازه ذوق در مقاله‌ای با عنوان «در باب معیار ذوق»، زیبایی را برخلاف پیشینیان خود، ویژگی و صفتی در شیء ندانست، بلکه آن را احساسی برشمرد که در ذهن مخاطب آن شکل می‌گیرد. او از این طریق اندیشه‌های زیبایی‌شناسانه پس از خود را به طور اساسی متحول ساخت، به گونه‌ای که رهیافت ذهنی و نگاه مدرن به زیبایی و زیبایی‌شناسی قوت گرفت و معیارهای کلاسیک و رهیافت عینی به تدریج رنگ باختند. در نظر او موضوع درخور اهمیت در هنر، لذت برآمده از آن است. چنین لذتی مولود احساس انسان است، نه هنر و یا آن شیء خارجی. بنابراین، به تبع چنین رویکردی، زیبایی و لذت بردن از آن ربط وثیقی به ذوق مخاطب پیدا کرده است. ذوق نیز نیرویی معرفی شده است که به مدد آن احساس تأیید یا عدم تأیید یا ردّ چیزی برانگیخته می‌شود. در این مقاله سعی شده است که ضمن شرح مجمل و مختصری از دیدگاه هیوم در خصوص زیبایی و معیار ذوق، به ارزیابی و نقد آن توجه شود. به نظر می‌رسد هیوم پس از آنکه رأی داوران حقیقی را همانا معیار ذوق برشمرد، در تعریف و شناسایی داوران حقیقی، حصار از اندیشه ایده‌آلیستی به دور خود کشید که چندان با روحیه تجربه‌باورانه او سازگار نیست.

کلیدواژه‌ها: دیوید هیوم، زیبایی، ذوق، تجربه‌گرایی.

۱. دانشجوی دکتری فلسفه هنر، دانشگاه علوم و تحقیقات تهران، استان تهران، شهر تهران
E-mail: Maryam.Bakhtiarian@yahoo.com